

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za vse leto..... \$6.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 306. — ŠTEV. 306.

NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 31, 1921. — SOBOTA, 31. DECEMBRA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

FRANCOZI UNIČILI USPEH KONFERENCE

NEVINSTON PRAVI, DA SO FRANCOZI S SVOJIM STALIŠČEM SKORAJ UNIČILI USPEŠEN POTEK KONFERENCE IN DA SE JE FRANCIJA ZOPET IZKAZALA KOT GLAVNA OVIRA PROTI UVELJAVLJENJU SVETOVNEGA MIRU. — PIŠE HENRY NEVINSON.

Washington, D. C., 30. dec. — Francija se je zopet izkazala kot skala ovire na poti k mednarodnemu miru in omejitvi mednarodnega oboroževanja. Ker absolutno ustraja pri svoji zahtevi, da se ji dovoli celih 90,000 ton podmorskih čolnov, je s tem skoraj popolnoma upropastila celo delo konference za sklenjenje oboroževanja na morju ter prisilila Anglijo proti volji slednje, da zgradi veliko večje število podmorskih čolnov in da tudi poveča število ladij, ki so namenjene za boj proti podmorskemu čolnom, kar bo vse predstavljalo velikanske izdatke.

Kakšen je pravzaprav namen Francije, ni jasno, a dejstvo je, da se izpostavlja nevarnosti splošne neupravljenosti, posebno pri svoji prejšnji veliki prijateljici Ameriki, svoji prejšnji zaveznici Angliji in svoji najbližji sosedni Italiji. Sedaj je osamljena, brez vseh simpatij z mogočo izjemo japonskih.

Zadnje dni se je trdovratno vzdrževala govorica, da je ustrajala Francija pri svojih mornariških zahtevah v namenu, da prisili Anglijo k ponovni objubi, da za zastražila francosko obal v slučaju obnove vojne z Nemčijo ali kako drugo silo.

Jaz nisem nikdar sprejel tega raziranja, kajti znano mi je, da bi lahko Francija računala na pomoč Anglije toliko časa, dokler bi ostala njena prijateljica. Da pa rešim vprašanje, sem vprašal v sredo pismenim putem M. Saraut, če bi Francija hotela skleniti število podmorskih čolnov, v slučaju, da bi ji dala Anglija kakaj jantva.

Saraut je moje pismo vprašanje vrnil vstran z nestrpnostjo in jeznostjo rekel, da ne potrebuje Francija nobene obrambe in nobene pomoči z izjemo svoje lastne.

Ponovil mi je, da tudi drugim navzočim, da je dobil iz Pariza odločno povelje, da se ne sme

vdati niti za en inč in da ne sme popustiti niti za eno tono.

Nekateri mislijo, da dela Francija kot je že njena navada, silne in mogočne kretnje kot usahla lepota, ki se vedno trka na svoje preostale čare.

Drugi pa zopet mislijo, da so njene zahteve dele militarizma. Jaz vstrajam pri svojem prvotnem mnenju, da je bil francoski ponos žaljen, ker je bila Francija izpuščena iz skupin vodilnih mornariških sil, ko se je prvič predlagalo sorazmerni obseg velikih ladij za vsako teh velesil.

Ameriško javno mnenje pa je istaklo ogorčenje in to prav posebno velikanskega vojnega dolga, katerega je dolžna Francija v Ameriki. Dosedaj ni plačala Francija niti centa in ga najbrže tudi nikdar ne bo ter bi bila lahko vsled tega malo manj napihnjena in osabna. Ljudje so prišli polagoma do spoznanja, da se je lotila Francije manija, ki je lastna vsem bankroterjem in ki obstaja v tem, da prične bankroter na vse mogoče načine zadržati in trositi denar, ker je prepričan, da ne more zadostiti svojim obveznostim. Glavna stvar pri tem pa je, da je s svojo akcijo Francija dejansko uničila konferenco, ki je obetala toliko lepega.

Konference je končala in nevarnost mornariškega tekmovanja med Ameriko in Anglijo postaja vsak dan večja.

WILSON JE PRAZNOVAL SVOJ 65. ROJSTN DAN.

Washington, D. C., 28. dec. — Prejšnji predsednik Wilson je danes mirno slavil svoj 65. rojstni dan na svojem tukajšnjem domu.

Čerav ni bilo določenih nobenih izprememb v dnevnem programu, so dospeli številni klobogami ter veliko pisem tekom dneva. Nekateri bolj intimni prijatelji prejšnjega predsednika so se osebno oglasili ter mu čestitali.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potom naše banke izvršujejo po nizki ceni, zanesljivo in hitro.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpoložila na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštne čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.	
300 kron	\$ 1.45
400 kron	\$ 1.95
500 kron	\$ 2.40
1,000 kron	\$ 4.50
5,000 kron	\$ 22.00
10,000 kron	\$ 43.00

Glasom naredbe ministrstva za pošto in brzojav v Jugoslaviji je sedaj mogoče tam nakazovati zneske potom pošte edinole v dinarjih; za vsake štiri krome bo izplačan en dinar; razmerje med dinarjem in kromo ostane torej neizpremenjeno.

Italija in zasedeno ozemlje:

Razpoložila na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.	
50 lir	\$ 2.80
100 lir	\$ 5.10
300 lir	\$ 14.70
500 lir	\$ 23.00
1000 lir	\$ 46.00

Nemška Avstrija:

Razpoložila na zadnje pošte in izplačuje "Adriatische Bank na Dunaju."

Radi velikanskih razlik v tečaju izplačujemo sedaj v Avstriji samo ameriške dolare. Zvasko posamezno nakazilo do \$50. računamo po \$1. za velja nakazila po 2 centa od dolarja.

Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nagibno; vendar je to razloga nam ni mogoče podati stvarne cene vnaprej. Mi računamo po ceni letnega dne kot nam poštani denar dajo v roki.

Kot generalni zastopnik "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo zanesljive invarnečne ugodne pogoje, ki bodo veliko koristni za vas, ki se hoče ali ne hoče posloviti z našo banko.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York (Advertisment)

NAMANJSI TRIPLAN NA SVETU.

Neki italijanski inženir je napravil aeroplan, ki na samo dvajset celvjev v premeru ter vozi z naglico 110 milj na uro.

BUTLEGARJI DOBILI ZA \$3.000.000 ŽGANJA

S pomočjo ponarejenih permitov je dobila ganga iz drž. skladišč velikanske množine žganja.

Tekom zadnjih trideset dni je vzela skupina butlegarjev na nepostaven način alkoholne pijače, ki so vredne, v skladu s sedanjimi cenami na drobno, približno tri milijone dolarjev in sicer na temelju tridesetih ponarejenih dovoljenj.

Vsako tako dovoljenje se je tikalo tisoč zabojev in ponaredb so bile tako vsestranske, da je prišlo kar šest ponarejenih podpisov, formularjev in drugih stvari na en sam list.

Pred enim mesecem je bil imenovan državni prohibicijski ravnatelj v New Yorku neki Ralph A. Day.

Te velikanske sleparije so oficijelno priznali včeraj podrejeni Mr. Daya, ki so tudi priznali, da so bile ponaredb tako popolno izvršene, da jih ni bilo mogoče ločiti od pravih.

Sleparija je prišla na dan šele, ko se je sklenilo mesečni račun in ko se niso vjemale številke v prohibicijskem uradu s številkami skladišč, iz katerih so butlegarji vzeli pijačo.

Ko so bila skladišča pozvana, naj pojasnijo, celo zadevo, so uradniki spravili na dan vse oficijelne listine, ter vsa potrdila o opejnih pijač. Ta kampanja se bo vsako posamezno količino pijače.

Kadar se vložijo prošnje za dviženje žgane pijače v obsegu več kot enega sode ali petnajstih zabojev, mora načelnik dotičnega skladišča državnemu prohibicijskemu ravnatelju pisati ter ga obvestiti o predložitvi takega permita. Pijače pa ne sme dati iz skladišča, dokler ni dobil zadovoljivega odgovora in sicer potom registrirane pošte.

Formularje urada državnega ravnatelja so kopirali tako natančno, da ponaredb ni bilo mogoče spoznati. Najbolj presenetljiva stvar pri celi tej zadevi pa je, da so bili predloženi tudi registrirani recepti kot jih izdaja poštni urad.

Prohibicijski urad je naprosil poštne departament za sodelovanje, ker je prepričan, da se tozadeva registrirana pisma presteže, kadar se nahajajo na poti. Čeprav je obseg sleparij, ki so prišle sedaj na dan, velik, se vendar domneva, da je še večji, kajti manjše sleparije take vrste ne vzbude tolike pozornosti ter jih radi potlačijo.

Zvezne, državne in krajevne oblasti so se spravile skupaj s prireditelji organizacijami v različnih občinah, da vodijo sistematično kampanjo proti pijači v Westchester county, N. Y., ter iztrebi-
lo zlo saloonov in drugih prostorov, o katerih se domneva, da se pečejo z nepostavno prodajo opejnih pijač. Ta kampanja se bo pričela na Novega leta večer, kajti hoče se pokazati, da je treba takega izčiščenja.

Zastran praznovanja novoletnega dne, ne izide v ponedeljek "Glas Naroda". Prihodnja številka izide v torek, dne 2. januarja.

Upravništvo.

PREBIVALSTVO FRANCIJE PADA.

Pariz, Francija, 30. decembra. Poročilo glede uradnega ljudskega štetja tekom leta 1921 navaja prebivalstvo Francije 39,500,000 duš. Pri tem je všteta tudi Alžacija in Lorenska. Leta 1911 pa je imela Francija brez Alžacije in Lorenske več kot 39,600,000 prebivalcev.

PREDELAVA PARNIKA "VATERLAND".

V New Yorku so sprejemali v petek zjutraj ponudbe za renoviranje parnika Leviathana, prejšnjega nemškega parnika "Vaterland". Prišlo je osem ponudb in delo je dobil najnižji ponudnik, ki ceni popravilne stroške na svoto šest milijonov dolarjev. Popravilno delo na parniku bo za vršeno pred 15. marcem leta 1923.

nih občinah, da vodijo sistematično kampanjo proti pijači v Westchester county, N. Y., ter iztrebi-
lo zlo saloonov in drugih prostorov, o katerih se domneva, da se pečejo z nepostavno prodajo opejnih pijač. Ta kampanja se bo pričela na Novega leta večer, kajti hoče se pokazati, da je treba takega izčiščenja.

Špijoni bodo obiskali vse gostilne, kreme ob cestah in druge prostore, o katerih se domneva, da prodajajo pijačo, in ti špijoni bodo gledali na to, da se ne bo točilo ljudem ničesar močnejšega kot je pijača s pol odstotkom alkohola.

Kampanja ne bo sporadična ter so je zasnoval znani plačani agent, Antisaloonske lige, Anderson. Ta načrt je bil uveljavljen v gotovih delih Westchester okraja skozi leto in pol in sedaj se ga bo še razširilo.

Ko se je pred kratkim razposlalo načrt po celi državi, je prišlo na dan, da so v Westchester okraju že dolgo časa obstajale zasebne organizacije, ki so se pečale z izvedenjem prohibicije ter z ustvarjenjem razpoloženja za izvedbo prohibicije.

Namerava se tudi pridobiti privatne detektivske agenture za to delo.

Anderson pravi, da je bilo tekom zadnjega Božiča opaziti v New Yorku veliko manj pijanosti kot pa v prejšnjih letih, da pa je lahko vsak človek, ki je hotel pijačo, to pijačo tudi dobil. Cene so bile precej visoke.

GOLO BEDRO PRED POROTO

Deklica je pokazala porotnikom svoje golo bedro, a člani porote niso hoteli preiskovati.

Prijateljice neke Miss Frey, ki toži v White Plans nekega Walterja Gage za petdeset tisoč dolarjev odškodnine radi poškodb, katere je dobila, ko jo je vrzel ob tla avtomobil toženega, so pričale, včeraj popoldne pred sodnikom Youngom. Zanimale so trditve, da je tožiteljica kadila cigarete ter pila žganje na izletu izza časa, ko se je pripetila dotična nesreča.

Več detektivov je izpovedalo, da so videli Miss Frey napraviti požirek iz steklenice, ko se je nahajala na neki avtomobilski vožnji.

Miss Frey je sedla na stol ter rekla, da je pripravljena pokazati poškodbe na svoji nogi. Njen zagovornik je vprašal, če ima kaj proti temu, a ona je rekla, da ni ničesar in da je pripravljena vse storiti.

Sezula je čevlje in nogavice in po kratkem molku, ki je nastal v dvorani, je rekel njen zagovornik:

Sedaj, Miss Frey, postavite svojo nogo tako, da jo bodo lahko videli gospodje porotniki ter se prepričali, če je na nji kaj žuljev.

Porotniki so se sklonili naprej, da si ogledajo stvar, med tem je pa rekel zastopnik tožiteljice:

Če se zanimate, gospodje, zapustite lahko svoje seže ter si od blizu ogledate nogo.

Noben porotnikov se ni premaknil, čeprav je sodnik ponovil odvetnikov poziv.

Mrs. Kutzman iz Peekskilla, ki je bila z Miss Frey v Brooklynu tekom preteklega poletja, je prisegla, da so obiskali neko plesišče v Rockway, da pa Miss Frey ni plesala kljub izjavam detektivov. Obravnava se ni končala.

Kdor namerava v kratkem vrtniti se v domovino, ter ob tej priliki videti lepe kraje ob Atlantskem in Sredozemskem morju, mu priporočamo, da potuje z brzoparnikom Cunard proge

"CARMANIA",

ki odpluje kot izletni parnik 11. februarja na Reko. Med vožnjo se bo vstavil v najlepših mestih.

Vsi potniki tretjega razreda bodo nastanjeni v kabinah.

Cena do Reke \$105.00 ter \$5.00 vojnega davka.

Frank Sakser State Bank.

TROCKI ZAHTEVA VELIKO RUSKO ARMADO

PRAVI, DA POTREBUJE RUSIA VELIKO ARMADO, S KATERO BO PREPREČILA NADALJNE VOJNE. — HOČE UPO-RABITI ČETE, KATERIH ŠTEVILO JE BILO SKRČENO NA 1,700,000. — NJEGOV GOVOR PRED DEVETIM VSE-RUSKIM KONGRESOM.

Moskva, Rusija, 30. decembra. V nekem govoru pred devetimi vseruskim kongresom, razredov je bilo demobiliziranih in v armadi so ostali le trije razredi, namreč iz leta 1899, 1900 in 1901.

Nameravali so tudi demobilizirati letnik 1899, a tega ni bilo mogoče storiti vsled sovražnosti Poljakov in Rumunov.

Veliko navdušenje je vzbudil Trockij z izjavo, da je šestdeset odstotkov vojske v rdeči armadi delavcev in kmetov, ki so bili delžni le malega vojaškega vežbanja, ki so pa najboljši revolucijonarni material.

Odstotek komunističnih častnikov v Rdeči armadi pred izčiščenjem stranke je znašal dvajset, a sedaj le še deset. Povdaril je, da se ni delalo nobene razlike med komunističnimi in nekomunističnimi častniki ter rekel, da je rdeča armada najbolj demokratična na celim svetu.

Trockij je priznal, da je odločen pristaš nove ekonomske politike ter rekel, da je banditstvo, ki je predstavljalo v prvi polovici tekočega leta največje prokletstvo dežele, sedaj iztrebljeno, ne z vojaškimi sredstvi, temveč s pomočjo duševne izpremembe, ki se je završila, ko se je vlada vdala naziranjem kmetov.

— To je naš najboljši odgovor na trditve Arthur Hendersona in drugih angleških laboritev, da bi morali mi izprazniti Georgijo in druge republike. V trenutku, ko bi storili to, bi drugi navallili nanje kot so navallili na Republik Daljnega iztoka.

Dejstvo, da je japonska invazija sledila pogodbi, sklenjeni v Washingtonu med štirimi silami, daje čeli washingtonski konferenci imperijalistični značaj.

Ta del Trockijevega govora je bil posvečen odgovoru na vprašanje, če bi sovjetska Rusija lahko obstajala brez armade. Pojasnil je položaj Rusije s pomočjo dveh velikih zemljevidov, ki sta kazala Poljsko in Finsko, pošiljajoči oborožene tolpe preko ruske meje in javno je obdolžil poljski generalni štab, da provocira vojno.

Ko je pojasnil, kako je bil vsak tozadeven poskus preprečen od strani rdeče armade, je živahno vzkliknil: Ali potrebujemo torej rdečo armado?

Trockij je zatem obvestil kongres, da je bila rdeča armada vsled demobilizacije skrčena in sicer od 5,300,000 na 1,770,000.

Politični pomisleki — je rekel — so zelo otežkočali ta proces ter ga delali mučnim. Rekel je nadalje, da so odnosi med frontno črto ter vojniki na fronti in s četami v ozadju sedaj skoraj normalni, kajti frontne čete obsegajo 66 odstotkov cele armade.

Ruska sovjetska armada obstaja sedaj iz 95 infanterijskih in 9 kavalerijskih brigad. Trinajst

SKRIL DENAR V PUŠKO IN LOVEGA JE POGNAL — V ZRAK (NE PO GRU.)

Pariz, Francija, 30. decembra. Iznajdljivost francoskih kmetov pri skrivanju denarja je prekosila samo sebe v slučaju nekega moza v bližini Lorient, ki je dobil pred kratkim bankovec za tisoč frankov in enega za 500 frankov za prodano blago. Ta dva bankovca je skrival v obe cevi svoje dvocevke, kajti bil je mnenja, da je to zadnji prostor, kjer bi ga tatovi iskali. Napravil pa je napako, da ni obvestil pri tem svoje žene. Par dni pozneje je prišel sosed, ki je prosil ženo, naj mu posodi puško, da bo ustrelil zajca. Zajec je odnesel pete in zvečer je žena povedala svojemu možu, celo povest. Mož je skočil po svojo puško ter videl, da je zmanjkalo denarja.

razredov je bilo demobiliziranih in v armadi so ostali le trije razredi, namreč iz leta 1899, 1900 in 1901.

Nameravali so tudi demobilizirati letnik 1899, a tega ni bilo mogoče storiti vsled sovražnosti Poljakov in Rumunov.

Veliko navdušenje je vzbudil Trockij z izjavo, da je šestdeset odstotkov vojske v rdeči armadi delavcev in kmetov, ki so bili delžni le malega vojaškega vežbanja, ki so pa najboljši revolucijonarni material.

Odstotek komunističnih častnikov v Rdeči armadi pred izčiščenjem stranke je znašal dvajset, a sedaj le še deset. Povdaril je, da se ni delalo nobene razlike med komunističnimi in nekomunističnimi častniki ter rekel, da je rdeča armada najbolj demokratična na celim svetu.

Trockij je priznal, da je odločen pristaš nove ekonomske politike ter rekel, da je banditstvo, ki je predstavljalo v prvi polovici tekočega leta največje prokletstvo dežele, sedaj iztrebljeno, ne z vojaškimi sredstvi, temveč s pomočjo duševne izpremembe, ki se je završila, ko se je vlada vdala naziranjem kmetov.

KANIBALSTVO V RUSIJI.

Riga, Letiska, 30. decembra. — Soglasno z nekim poročilom iz Moskve se je predložilo prvo oficijelno poročilo vseruskemu sovjetskemu kongresu v ozemljih lakote v Rusiji. Poročilo je predložil delegat Ovsienko.

Grozne pogoje poroča delegat o položaju:

— V Ramičkoveki je prebivalstvo vasi zavžilo trupla svojih mrtvih. Nevarno je pokopavati žrtve lakote v bližini ljudi in strahu morajo varovati grobove, dokler ne pričnejo trupla razpadati.

DEBS BO POTOVAL PO CELI DEŽELI.

Chicago, Ill., 30. decembra. — Evgen V. Debs bo vprizoril potovanje po celi deželi pod patronanco socijalistične stranke. Tako je objavil narodni socijalistični urad. Državni tajnik za Illinois, Mr. Wilson, je rekel, da se bodo člani narodnega izvrševalnega odbora socijalistične stranke sestali z Mr. Debsom tekom par dni, da izdelajo podrobnosti za njegovo delo v stranki.

Mr. Debs bo najbrže obiskal socijalistični glavni stan ter imel nagovor v Chicagu tekom treh ali štirih tednov potem, ko se bo nekoliko odpočil doma.

ANGLEŽI SO DEPORTIRALI EGIPČANSKE VODITELJE.

Kajira, Egipt, 30. decembra. — Saïda Zagloul pašo, voditelja nacionalistov in pet njegovih pristašev, ki so bili tukaj pretekli petek aretirani, so vkrcali v Suez na ladjo ter jih bodo odvedli na Cejlon v izgnanstvo.

Obtoženi so veleizdaje.

POZOR NAROČNIKI!

Knjiga "Vdova Leruž", katero dobi vsak, ki obnovi celoletno naročnino na "Glas Naroda" v dar, je v tisku. Razpošiljati jo bomo začeli pričetkom meseca januarja. Upravništvo.

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY
 owned and Published by
FRANK SAKSER, President
LOUIS BENEDIK, Treasurer
 Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
 33 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
 "Glas Naroda" (Izjave vsaki dan izven nedelj in praznikov.)
 Za celo leto velja list za Ameriko \$7.00
 Za New York za celo leto \$3.50
 Za pol leta \$1.75
 Za tri mesece \$0.87
 Za en mesec \$0.43
 Za en teden \$0.10
 Za en dan \$0.03
 Za eno leto velja list za Ameriko \$7.00
 Za New York za celo leto \$3.50
 Za pol leta \$1.75
 Za tri mesece \$0.87
 Za en mesec \$0.43
 Za en teden \$0.10
 Za en dan \$0.03
 Glas Naroda (Vojni of the People)
 Issues Every Day Except Sundays and Holidays.
 Subscriptions yearly \$5.00
 Advertisements on Agreement.
 Depal brez podpisa in omembnosti se ne priobčujo. Denar naj se blagovno pošilja po Money Order. Pri sprejemu lista naročnikov prosimo, da se nam tudi preloži bivaljske namani, da hitreje vidimo naslova.
 Glas Naroda
 33 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
 Telephone: Cortlandt 2878
 PUBLISHED BY FRANK SAKSER
 TRADES UNION LOCAL 144
 NEW YORK CITY

OB NOVOLETU.

V prejšnjih časih, ko smo nezavedajoč se, uživali blagoslov miru, je bila Silvestrova noč, noč prekipevaljočega veselja.
 To je bila ena in edina noč v letu, ko je vsak, kdor je le mogel, dal duška svoji radosti. Gledališča so bila polna, gostilne in ulice. Vsak človek je bil človeku brat.

Tudi danes je zadnji dan leta. Toda med preteklost in sedanost je padla črna senca, zazijalo je globoko brezno svetovne katastrofe, velike vojne in njenih posledic. Duha zadovoljstva so pregnali s sveta.

V svetu lakote, pomanjkanja, brezposelnosti, negotovosti in brezupa ni mesta za pristno veselje in zadovoljstvo.

Ali smemo upati, da se bomo v novem letu otresli verig in pritiska, katerega se nismo mogli v prejšnjem letu iznebiti?

Ko se je sestala konferenca vesil v Washingtonu, smo vsi upali, da bo izpregovorjena odrešilna beseda.

Šlo je za razoroženje. Kot slepeč blisek je švignilo preko zemlje, vse se je oddahnilo, vse je zasutilo zarjo novega dne.

Diplomatje so pa stisnili svoje pametne glave in skovali iz razoroževanja oboroževanje, čisto po načrtu, sorazmerno s silo, ki si jo je zamislil vsak narod posebej.

Vesile pa tudi s tem razmerjem niso zadovoljne. Do ostrih debat je prišlo in do hudega prepira.

Eden namenov konference je bilo tudi geslo: Evropi je treba pomagati in sicer toliko časa, da si bo lahko sama pomagala. To geslo je bilo vede ali nevede prazno.

Do gotove meje so položili igralci svoje karte na mizo. Jasno je mogoče poznati smer, v katero bodo igrali. Iz te smeri pa ne bo odrešenja. Tudi na pragu Novega leta so narodi v skrbeh. Za veliko upanje so bili osleparjeni.

Roparji so se sprli ne zastran razdelitve, pač pa zastran zaščite plena. Vsak je pripravljen zgrabiti svojega prijatelja za vrat.

Tako gredo stvari svojo pot.

Nihče se ne pojavi, ki bi z močno roko pokazal pot.

Zanimivosti o habsburških spletkarjih.

Prvi zvezek belc knjige, katero izdajo je ravnokar izdalo madžarsko zunanje ministrstvo, vsebuje zgodovinski pregled vseh dosedanjih poizkusov bivšega kralja Karla, da bi zopet zasedel madžarski prestol. Glede zadnjega oboroženega poizkusa pravi knjiga, da je ugotovljeno, da je igrala pri tem glavno vlogo kraljica, letalo da je pripravil nadvojvoda Maks, načrt za potovanje je napravil legacijski tajnik Borowiczewski, časopisno propagando pa je vodil stotnik Bergmann. Švicarske osebe je bilo pod neko pretežno razpuščeno, stotnik Bergmann pa je vodil švicarske oblasti za nos na ta način, da je izjavil, da je šlo osebje pripraviti grad Hertensten za zimo. Nekatere osebe iz najbližje okolice kraja, kakor na primer grof Ledochowski ni ničesar vedel o tem načrtu.

Brošura opisuje nato potovanje in prihod v Sopronj. Polkovnik Lehar, da bi vplival na razpoloženja v interesu kralja, je sporočil feldmaršalu Hegedüsu, da se je stavila kralju vsa narodna vojska na razpolago in da je že več lakor 30 garnizij priseglo kralju zvestobo. General Sarkanyi da je radi kralju sovraženega mišljenja ujet in da je pridobljena vso nasprotna artilerija. Sopronjski škof Mikes je naznanil ljudstvu v balkona svoje palače, da je kralj med nepopisnim veseljem prebivalstva dospel v Budimpešto in je pokazal tudi tozadevne, seveda goljufive (škofje znajo tudi goljufati) brzojavke, Ravnotako je tudi dr. Gratz dne 31. oktobra izjavil feldmaršalu Hegedüsu, da stoji velika entente temu podjetju v dobrohotni nevtralityti nasproti in da tudi Čehoslovaška in Rumunija nimata nič proti temu podjetju. V Jugoslaviji da je baje 60 odstotkov prebivalstva zato, tako da je treba računati samo z malenkostnim rizikom. Da bi si kralj pridobil vodjo zapadnomadžarskih ustanov Hejasa, mu je obljubil vrhovac poveljstvo nad zapadno Madžarsko, če se ne bo vmešaval v poizkus puča. Poslali so mu ponarejene brzojavke s podpisi ministra za državno brambo Peliczke. Polkovnik Bauerju so ponudili zlato hrabrostno svetinjo, katero pa je odklonil. Subotičkim častnikom so obljubili 100.000 kron nagrade, če v boju z orožniškim bataljonom ujamejo Ranzenbergerja. Čete so prisegale na avstrijskega cesarja in madžarskega kralja. Generalu Nagyju so poverili vrhovno poveljstvo nad četami, obenem pa se je odpeljal avtomobil v Rab, kjer naj bi se bila razdrila železniška proga.

Ko je dne 22. oktobra došla pretestna nota entente, se je napolnil general Lörinczy, naj naznanijo vsebino note kralju, kar se je tudi zgodilo, ne da bi se obenem preprečilo kralju korakati dalje. Potem se obširno opisujejo boji pri Budaorju. Državni upravitelj Horthy je pisal kralju, da lahko pride v Budimpešto in da se tam

lahko sam prepriča pri zastopnikih entente, kaj misli ententa. Temu pismu je bil priložen tekst ententne note. Minister za bogočastje pa ni mogel dospeti k kralju, ker ga Rakowsky in Andrassy nista pustila. Po prvem spopadu s Karlovimi četami je poizkusila vlada preprečiti prelivanje krvi in je poklicala feldmaršala Hegedüsa iz kraljeve okolice v Budimpešto, čemur se je ta tudi odzval. V Budimpešti mu je ministrski predsednik grof Bethlen v nazočnosti angleškega poslanika Hollerja obrazložil stališče obeh entent, kar je vzel Hegedüs na znanje in se nato vrnil h kralju. Na to poslanico ni kralj nič odgovoril.

Ko je med spopadi postal položaj pučistov slab, so poizkusili ti s pogajanjmi pridobiti časa. Major Osztenburg in general Schwen sta se restala in sta sklenila medsebojno ustaviti streljanje. Osztenburg je to javil kralju, na kar je kralj poklical Schvena k sebi in ga v navzočnosti Andrassyja in Hegedüsa vprašal, kako je to, da so tu častniki prišli za orožje zoper njega. Schwen je izjavil, da se bojujejo zoper čete, ki groze vkorakati v Budimpešto. Rekeli, da bi bilo žalostnega položaja države šele tedaj konec, če bi se začel kralj pogajati z državnim upraviteljem. Zvečer nato se je sklenilo premirje in pučisti so se umaknili v Tato.

Bela knjiga opisuje nato vse rekcije, katere so podvrzle sosednje države proti Madžarski in konča z navedbo točke 47. iz leta 1921, s katero se regulira ustavno stanje Madžarske, dokler se ne reši vprašanje kralja, katero se ima rešiti samo na način, da narod prosto izvoli svojega vladarja.

Dopisi

Chicago, Ill.

(K triletnici.)

Bingo, bengo, bingo, bengo — tako se je glasilo tri leta nazaj tukaj na zapadni strani mesta Chicago v slovenski naselbini Lincoln in 22. cesti. Vsako uro pomoči in podnevi je bilo slišati: Proč, ven! Proč, ven! No good! Imamo drugega! Ta je fajna, ta ne pije, ta je dober gošpodar, ta razume, ta je fajni! Bingo in še bingo! Moramo k milostivemu nadškofu! In zares! Začeli so cincati in so cincali tako dolgo, da so seincali.

Pa ni še minulo tri leta, že zopet cineajo okrog in bingojo pred milostivim nadškofom: Ta ni dober, ta kar sam gospodari, ne pusti nam nič komandirati, še celo otrok noče spovedovati, če ne hojijo v njegovo šolo. — To se je zgodilo te dni, ko je častiti župnik pognal nekaj otrok iz spovednice brez odveze, ki pohajajo v državno šolo. Seveda to je napotilo tudi nekatere, ki so darovali lepo svoto za bodočo šolo, v kateri bi se že imelo poučevati, zdaj pa vidijo, da šole ni, ne denarja.

Tako je neki F. B. imel veliko besedo pri cerkvi, šoli, društvi itd. Navsezadnje se je pa častitemu župniku zdelo malo odveč. Ala, gret out! Vi samo mene tukaj komandirate, ne daste pa nič. Ob ljubljeni ste prvo leto, ko sem sem prišel, da darujete \$100 in še letos \$200 in še več, dali pa nič. Plačajte, kar ste obljubili, potem boste kaj rekli in naerte delali za šolo in narodno dvorano! Ako ste ravno prvi mož z menoj, ni zadosti, da pri slavnosti nosite prvi zastavico in imate prvo besedo, vsepoved denar govori! Tako-le naš gospod zabrusi, pa ima prav, denar je denar!

Kmalu bo tri leta, ko smo dobili zaželjenega gospoda. V prvem govoru, katerega je imel, je klical in prosil: Dajte male k meni, otročičke, otročičke hočem (no, zdaj jih ima kakih 125 po številu), vi boste že sami prišli. Zdaj jih pa kar od spovednice rine.

Pred par tedni je župnik razposlal kuvertice s prošnjo za premo. Seveda, dobri farani, kateri nič ne gledamo in ne čitamo, smo znosili nekaj nad \$400 za premo. Kupili so ga eden "carload". Polovico so ga "zdumali" pri cerkvi, drugo polovico pa v "Edinosti". Zdaj pa rečejo in pridigajo, da gorkote ne bo dovolj, da dajte še, cerkev bo mrzla. Kateri niste dali, boste drugim gorkoto kralji. To je sramota! Jaz pa rečem, bomo pa kar šli v "Edinost", kjer je bolj toplo, pa bo all right!

Plašijo nas, da ne bomo odvezani, ako se ne bomo po njegovih naukih ravnali.

Zdaj gre za šolo. O narodnem domu ni več govora. Prirejamo vsakovrstne zabave v prid šole, ali frdamstni žep, ker nima dna. Ljudje se kar puntajo. Tisti pa, ki bingajo in cineajo, se pa naj le malo oddahnejo. Ta ima rujav suknjo, ne črne.

Torej vsem skupaj prijateljski pozdrav in srečno novo leto vsem čitateljem tega lista.

Eden prizadetih.

Leadville, Colo.

Dan za dnem prebiram in pazno čitam list Glas Naroda, pa ne vidim nobenega poročila iz te opustošene naselbine. Zatorej sem se namenil opisati nekoliko tukajšnje razmere.

Gotovo si bo vsak predstavljaj in želel izvedeti o delavskih razmerah. Sliši se že dalj časa, da je mesto Leadville popolnoma omagalo. To je resnica, kajti kamor se ozreš naokoli po tukajšnjih hribih, ne zapaziš drugega kot sneg. Seveda A. V. S. Co. se obratuje, ali žal, da ne s polno paro. Kljub velikemu naporu prišlecev iz drugih krajev se že težko delo dobi. Prišleci niso stalni. Vsak pričakuje boljših časov, potem pa hajd le nazaj v prejšnje kraje, tukaj ni za živeti. Zaenkrat ne svetujem nikomur hoditi sem za delom, kadar se pa razmere izboljšajo, se bom zopet oglašil.

Predno zaključim moj dopis, naznanim žalostno vest, da je rosi Martin Turšič, doma iz Gradišča, fara Želmalje, padel čez železniško progo in si strgal železno žile ter je po par urah pozneje umrl. Bil ni član nobene organizacije. Pred par meseci prej ga je neki organizator dobrega društva lepo prosil: Človek, kaj mi-lepo svoto za bodočo šolo, v kateri bi se že imelo poučevati, zdaj pa vidijo, da šole ni, ne denarja. Tako je neki F. B. imel veliko besedo pri cerkvi, šoli, društvi itd. Navsezadnje se je pa častitemu župniku zdelo malo odveč. Ala, gret out! Vi samo mene tukaj komandirate, ne daste pa nič. Ob ljubljeni ste prvo leto, ko sem sem prišel, da darujete \$100 in še letos \$200 in še več, dali pa nič. Plačajte, kar ste obljubili, potem boste kaj rekli in naerte delali za šolo in narodno dvorano! Ako ste ravno prvi mož z menoj, ni zadosti, da pri slavnosti nosite prvi zastavico in imate prvo besedo, vsepoved denar govori! Tako-le naš gospod zabrusi, pa ima prav, denar je denar!

Ob koncu mojega dopisa pa pozdravljam vse rojake in rojakinje širom Združenih držav ter jim voščim srečno in veselo novo leto, tisti list Glas Naroda pa dosti novih naročnikov.

M. Jamnik.

Italija in reparac. vprašanje.

Na posvetovanju o reparacijskih zadevah so se te dni sestali v Rimu ministri Soleri, Belotti, zakladni minister Nava, njegov tajnik ter veleposlanik Italije v Londonu. Sestanku je predsedoval Bonomi. Na posvetovanju se je preciziralo italijansko stališče rapram reparacijam in nemške-mu predlogu za moratorij. Tozadevne medzavezniške konference, ki se bo vršila meseca januarja v Londonu, se bosta v imenu Italije vdeležila ministra Bonomi in Nava.

Stavka gledaliških igralcev na Dunaju.

Udruženje gledaliških igralcev na Dunaju napoveduje stavko vseh dunajskih igralcev. Stavka bo materijelnega značaja, ker zahtevajo igralci povišanje gaž.

Avstrija ne bo priznala plebiscita.

Iz plebiscitnega ozemlja šopronjskega je došla na Dunaj posebna deputacija prebivalstva, da protestira pri antantnih poslanstvih proti madžarskim mahinacijam v plebiscitnem ozemlju ter zahteva od dunajske vlade, da se rezultati plebiscita v takih okoliščinah sploh ne priznajo. — Vsed protesta te deputacije, bo Avstrija zahtevala, da se plebiscitni termin podaljša.

Peter Zgaga

Neka ameriška igralka se je vrnila te dni iz Pariza. Seboj je prinesla štirinajst kovčgov, napolnjenih z obleko.

Pozneje je pravila časnikarskim poročevalcem: Vrhne obleke sem kupila samo tri. Vse druge so spodnje. Par dueatov jih je in trideset parov svilenih nogavic.

Samo tri vrhne obleke? Iz tega je jasno razvidno, da ima dotična igralka veliko več običudovalec za svoje spodnje obleke.

Neki pobožnjak je gledal sliko gole ženske in vzkliknil:

Torej za obleko nima baba denarja, za fotografa ga pa ima.

V današnji številki razpravlja moj prijatelj Zelene o številki "13". Pravi, da je srečna zanj.

Jaz ne vem, če je srečna ali ne. Vem pa, da bo nesrečna, če se trinajstega dne v mesecu oženi!

V Parizu se je prejšnji mesec pojavil izvrsten advokat. Štiri morilce je tako spretno zagovarjal, da jih je porota oprostila.

Sedaj se je pa dognalo, da dotični človek sploh ni študiral odvetništva, da ni napravil nobenih skušenj in da je pobegnil iz blaznice.

Če postane dandanes kdo žrtev eksplozije, se ljudje vprašujejo: Česa je bilo preveč: kvasa ali sladkorja?

Ko je prišel maršal Foch v Ameriko, je prepotoval vse Združene države pod pokroviteljstvom Ameriške Legije.

Ko je bil izpuščen Debs iz zaporu, mu je vodstvo socialistične stranke stavilo ponudbo, naj pod njega pokroviteljstvom prepotuje Ameriko.

Foch in Debs sta markantni osebnosti, Debs pa je vseh ozirov se bolj značilen kot je Foch.

Foch je v vojni samo Nemec zmagal.

Debs si je zadal večjo nalogo: en je napovedal vojno vojni.

In zmagal bo, če se ne bo izneveril svojim principom.

Primorska.

Kresovi gore ... Poleti gore in pozimi gore. Velečastni so v svoji grozoti, pošastni so v svoji lepoti.

Najprej je sredi Trsta telo, nato se je v Rojanu vnelo, pri Santžovanu zagorelo in slednjič v Barkovljah vzplamelo.

No, pa kaj? No, pa kaj? To je samo migljaj, iz zaspanca stresljaj, da v sreih kresov si ne gasimo, da ogenj njihov si spásimo,

ki gre, naglo gre: od Briške tja gori v trbiške gore, od Istre do Bistre v vsako srce

Ze dolgo je telo, se vnelo, vnelo: da bo zagorelo, da bo zaplamtelo.

Nam naša siva mati dovolj kuriva je znala dati. Vsa naša sreča nam je raziskrila: vse naše duše nam je prepalila.

Ne mati in ne Mati Božja ne bo vam toliko oročja zamogla dati, da bi silen kres zatrl, ki ga mi in brati poglani bomo do nebes.

Zrno do zrna - pogača,

Kamen do kamna - palača!

Vložite Vaš denar v sigurno banko in zavarujte se s tem pravočasno za Vašo starost.

Na vloge pri nas plačujemo do daljnjega 4% na "special interest account", (posebni obrestni račun). Vloge so zavarovane z najboljšimi bondi. Državno nadzorstvo!

FRANK SAKSER STATE BANK

glavno zastopstvo Jadranske Banke

82 Cortlandt Street,
New York, N. Y.

Jugoslavanska

Ustanovljena 1. 1898

Katol. Jednota

Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki.

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O.
 Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, O.
 Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
 Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
 Blagajnik neplačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 524 E. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

MOHOR MLADIĆ, 2603 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor.

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
 GREGOR J. PORENTA, Box 170, Black Diamond, Wash.
 FRANK ZORICH, 6217 Market Street, Waukegan, Ill.

Združevalni odbor:

VALENTIN PIRC, 519 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
 PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
 JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
 ANTON CELARG, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tiskajo se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljke naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška sprave naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika. Jugoslavanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 8 član ali članicami.

Iz Slovenije.

Silen požar v Škofji Loki.

Dne 14. decembra okoli 1/6 zjutraj je nastal v parni žagi in parni tovarnici veletrgovca Hajnriharja pri kolodvoru v Škofji Loki silen požar, ki je uničil do malega skoro vse podjetje. Ogenj je nastal v prizidku, kjer so delali ležišča za motor. Ker prostor se ni bil izsušen, so kurili s pečmi za ogelje. Usodni trenutek je bil v službi nočni čuvaj Naglvi, ki ga je imel ravno zamenjati kurjač Hostnik, podomače Bregar. Kako je pravzaprav nastal ogenj, sicer še ni pojasnjeno, domneva se pa, da so vsled nepazljivosti čuvaja najbrže padali ogorki iz peči na lesena tla, ki so se polagoma vnela. Ko je nastopil službo kurjač Hostnik, je bil prizidkež popolnoma v ognju. Ker ni bilo v bližini nobene vode, se je ogenj z bliskovito naglico razširil na vse poslopje. Mogočni plameni so divje objemali žago in parketno tovarnico, kakor tudi velike sklade desk in pragov. Požar je bil tako silen in vročina tako neznošna, da na rešitev podjetja sploh ni bilo misliti in se je morala reševalna akcija omejiti samo na lokaliziranje požara, da se prepreči še večja nevarnost. Na kraj nesreče so takoj prihitela gasilna društva iz Škofje Loke, Stare Loke, Godešič in Zabnika, ki se jim je z nadloveskimi napori posrečilo se tekom dopoldneva omejiti plamenom pot na ostala velika skladišča in na kolodvor sam. Gasilna dela so bila tem težja, ker so veliki kosi gorečega lesa padali na bližnje objekte in zanetili ogenj zjad tu, zjad tam. Parna žaga in parketna tovarnica sta zgoreli popolnoma. Rešiti je bilo mogoče samo nekaj jermenov. Ostali so celi samo stroji in pa oddelke s parnimi kotli. Toda tudi tu je deloma pokvarjena streha. Proti večeru je še vedno gorelo in je bil ogenj popolnoma pogašen šele pozno v noč. Hajnrihar čeni škodo na 4 milijone kron, najbrže pa bo še večja in je tem bolj občutna, ker je le deloma krita z zavarovalnino. Požar je bilo mogoče opazovati tudi z ljubljanskega gradu. Tamkajšnji čuvaj je takoj karnarju ali prodajalcu zdravil obvestil požarno brambo v Mest.

Skrčenje selske dostave pri pošt-nem uradu Rogatec.

S 1. decembrom se je zaradi premajhnega prometa skróčila sedaj tedensko šestkratna selska dostava pri pošt-nem uradu Rogatec na trikratno.

Najemninski vinar za Ptuj.

Pokrajinska uprava za Slovenijo je dovolila pobiranje najemninskega vinarja za mesto Ptuj od letne najemnine do 800 kron 8%, do 1600 kron 12% in nad to svoto 15%. Vrhutega je dovolila pobiranje 1% od najemnine kot kanalsko pristojbino.

ADVERTISEMENTS.

Kot Fordove kare.

Ali veste, zakaj so Trinerjeva zdravila kot Fordove kare? Zato ker izkazujejo največjo službo za najmanjši denar. Mi imamo na stotine pism iz vseh ljudskih slojev in poklicev, ki potrjujejo dejstvo, da so bolniki brezupno potrošili veliko denarja in da so jim samo Trinerjeva zdravila dala zaželjeno pomoč. Tukaj je eno zadnjih: — "Brooks, Ore., 1. dec. Osem mesecev sem bil bolan ter sem moral ležati v postelji. Veliko denarjev sem potrošil za razna zdravila, dokler ni kupila moja žena Trinerjevo Grenko Vino. Ne morem dobiti pripravnih besed, da bi zadostno proslavil zdravilo, kajti brez njega ne morem biti. Vrnilo mi je zdravje ter me ohranilo močnega pri trdem delu (kovarstvu). Celo mojim malim otrokom dela dobro, ker jim oživi ves sistem. Vaš Frank A. Novak." Vsedtega zažite Novo leto s trdnim sklepom, da boste imeli Trinerjevo Grenko Vino vedno doma! Dobite ga lahko pri vsakem le-gradu. Tamkajšnji čuvaj je takoj karnarju ali prodajalcu zdravil obvestil požarno brambo v Mest.

Srečno Novo leto!

114
115
116

Tuan-fu-ceng.

(Nadaljevanje.)

Nato je prošil, če sme najeti nekega drugega boyja: — nekega zelo dobrega mladiča, — jaz prej samo malo poznati, v kitajskem hotelu natakati biti — k mem v ječo priti, pa nič dati, samo jokati in zame pumpati. —

Spet je prišlo vse v najlepši tir. Karel ni več ne pijančeval ne igral — spet je postal nenadomestljiv; brez skrbi sem odšel lahko za cele tedne v Charbin, nato sem imel goste, od katerih je dobil tekom enega meseca 28 rubljev napitnine, tako da ni dva meseca dvignil pri meni nikake plače ter da je bil že četrti mesec čist. Imenoval me je svojega očeta ter se smatral za mojega adoptiranega sina. Vendar nista bila ne hvaležnost, ne strah, ki sta ga držala na pravi poti, temveč prepričanje, da sem zelo mogočen, ga dam lahko kratkoma ljudi zapirati ter zopet izpuščati in da se mandarin v splošnem pokore mojim zahtevam in željam. Takrat sem bil ravno v denarnih zadregah, vsled česar sem moral omejiti svoje izdatke. Karlu sem dal za gospodinjstvo manj denarja vendar nisem opazil nikake izpremembe: vse je bilo kakor prej. Bil je namreč dovolj pameten, da v tem času ni kradel in sleparil ter se je prepračil in pretepel s trgovci in branjevi, da je zbil njih cene.

Prišla je jesen in z njo nepričakovani gostje v Kuang - dze - ceng. Ti so sestojali iz dvajset-tisoč mož novoformirane kitajske armade, ki so bili moderno oblačeni, oboroženi in opremljeni in ki so naredili svoje taborišče v bližini Kuang - dze - ceng. Na proti mojega dvorišča se je nastanil divizijski general, katerega sem spoznal še za manevrov, v sosednji hiši pa je bil nastanjen lazaret. Karel se je spoprijateljil z nekim podčastnikom, ki je bil doma nekje od Santunga in ki je večkrat prihajal v moje stanovanje, kjer se je pri vsaki priliki izkazal koristnega, tako da je pogosto prejel od mene napitnino. Nekega lepega dne je prišel v civilni meščanski obleki ter odšel s Karlo v mesto. Nato pa moža več dni nisem videl ter vprašal Karla, kaj je z njim.

— O, mi kakor bratje! To zelo dober mož — mi povedati eden drugemu in on gospoda zelo rad imeti — on reči, če gospod prosi, on prosi iti. . . .

— Da, da! Vse lepo in dobro! Ampak kaj dela?

— On eno majhno hotel za vojaške odpreti, — kjer dosti denarja zaslužiti — on prijeti s tristo tialov (sto rubljev) in v enem mesecu tisoč tialov narediti — vojaške vse zapisati in samo prvega v mesecu plačati! . . .

— Lepo! . . .

Prišla je zima, mrzla mandžurska zima. Illev, ki je bil lesen, sem dal podreti ter ga nanovo postaviti iz opeke. Star les in trami naj bi se prodali, kar je imel oskrbeti Karel. Naročil sem mu pa, naj ne proda izpod petdeset kitajskih dolarjev, kajti tukaj je bil les mnogo dražji nego drugod. Njegov prijatelj in brat, — namreč novopečeni hotelier, je hotel kupiti ta les, a ni mogel takoj plačati. Dal je trideset dolarjev ter prošil, naj ostane les na dvorišču, češ, da ga bo vzel v štirinajstih dneh, ko bo plačal še ostanek, dvajset dolarjev.

— No, če je tvoj prijatelj, si mu lahko ti porok in on lahko deske takoj vzame — jaz hočem narediti na dvorišču red. —

— Ne, to ne gre. Njegov prijatelj nima zdaj prostora, hoče pa zgraditi iz deskami spomladaj majhen hotel v bližini vojaškega taborišča, gospod naj torej dovolj, da ostanje deske na njegovem dvorišču.

— Karel, to mi ne ugaja! Kakšna lumparija je pa spet to? Kitajec, ki za blago plača, pa ga ne vzame, to splah ni mogoče, — če ni tu kake druge lumparije vmes. Torej raji povej, naj vzame svoj denar nazaj ter naj pride iskat les, kadar bo imel celo kupnino.

Toda Karel je prisegel pri vsemu, kar mu je bilo svetega, da je vse prav. Kako naj bi imel gospod proti njemu še kak sum, saj je vendar v zadnjih mesecih dokazal, da je postal zopet pošten, vendar pa se deske lahko zlože za sid, kjer ne bodo nikomur v napotje. Vsled ljubelega mira sem pristal v to, vendar pa sem o celi stvari govoril s misijonarjem, ki se je tudi na moč zdel dejstvu, da Kitajec, ki svo-

je blago plača, to blago pusti, ne da bi ga spravil na varno.

Približal se je Božič — žalosten Božič, ki ga Rusi praznujejo štirinajst dni pozneje in ko ni bilo razen misijonarja nobenega Evropejca v mestu. Za Božič mu je prinesel Karel nekoliko vodke, seveda ponarejene, katero je pa opremil z raznimi etiketami, njegov prijatelj, hotelier, pa zaboj sladkorja, seveda pokvarjenega, katerega je kupil pod roko v razprodaji. Ker je Karel zopet pridno služil, nisem mogel darov zavrniti, dasiravno bi jih rad, ker je bila tudi njih kvaliteta preslabša, da bi jo mogel rabiti. Ker je bilo mesec dni pozneje kitajsko Novo leto, je bila moja dolžnost da se revanžiram. Sicer pa sem ta koj vedel, da so bila ta darila le uvod za kako prošnjo od strani Karla.

Nekega večera me je Karel prošil, če sme spustiti hotelirja v mojo sobo, ker ima slednji neko prošnjo do mene. — Aha, bomo videli, kakšna lumparija je to — sem torej vendar uganil. Mož pride, se globoko prikloni ter pojasni: — Denar, potreben za otvoritev hotela, si je izposodil ter je dozdaj vsem vojakom daljal na kredit. Dolžni so mu preko 1500 taelov (petsto rubljev). Vojaki dode vsakega 25. svojega plačo, toda vedno plačajo samo del svojega dolga. Sedaj pa je Novo leto in on mora dobiti vse. Prosi me torej, naj govorim pri generalu dobro besedo, da jim bo ta ukazal izplačati njihovo plačo šele po odtegnitvi njihovega dolga in veliki mož bo lahko rekel, da je Karel nepoznani družabnik tega podjetja.

Že dolgo sem slutil, da je Karel zainteresiran pri tem podjetju a nisem imel ničesar proti temu, ker ni vsled tega nikdar zamenjal svoje službe. Prošnja mi bila ravno velika, dasi se mi je zdela njena izvedba malo častna za literata prvega reda, da se bi vmešaval v denarne stvari. A misijonar je izpodbil moje predsodke in menil, da bo vsakemu umljivo, če se potegnem za svojega služabnika.

Kmalu nato je prošil Karel za večerni dopust ter je prišel šele ob dveh zjutraj domov. Pet dni pozneje je ponovil isto prošnjo in je prišel šele ob belem dnevu, popolnoma utrujen, umazan in zaprašen, toda ne pijan. Opravič se je, da je celo noč igral in kvarjal s svojim prijateljem v hotelu, nakar je šel spat. Ker me je misijonar povabil k zajtrku, sem kmalu nato odšel. V glavni ulici sem srečal mandarinovo kavalkado, ki je prišla, spremljana od vseh uradnikov in vojakov pri zapadnih vratih v mesto. Ker je prefekt samo v resnih slučajih zapuščal svoj urad, zato sem se zelo čudil temu pohodu ter sklenil, da vprašam misijonarja glede tega.

A ta me je prehitel!

— Ravno kar prihajam iz mandarinovega urada; hotel sem z njim govoriti, a ta je odjezdil zjutraj proti zapadu. Nato sem čakal njegovega povratka, ker bi pa bil prekasen, sem odšel, da vas dobim pri meni, kakor domenejo.

— Kaj pa se je zgodilo? Jaz sem ga ravno srečal, ko se je vračal. . .

— O, vražja stvar, ki bo imela težke posledice. Saj veste, da se pred Novim letom zločini zelo pomnože. Tako so pred petimi dnevi preoblečeni vojaki nove armade napadli in vlomili v neko bogato trgovino izven severnih vrat ter ukradli petnajst velikih srebrnih šolnov — okoli tisočdeseto dolarjev. Danes ponoči gre najbrž ista tolpa pri zapadnih vratih ven. Saj vam je znan oni velik žganjekuh Čangov, ki vodi tukaj banko; leži približno dva kilometra izven mestnih vrat ob cesti, ki drži v Čan - čun - fu. Dobro! Tolpa je dospela tja, spila zila se je notri ter presenetila ob čuvarja pri vratih. Nato je vdr-la tolpa v glavno poslopje, se polastila oskrbnika — nekega starega moža, čegar trije sinovi so stanovali pri njem. Napadeni so videli najmanj trideset roparjev, braniti se niso mogli ter so dali ves denar. Bilo je preko pettisoč tialov ali tisočosemsto dolarjev. Toda roparji s tem niso bili zadovoljni, ker so menili, da je več denarja skritega v hiši. Pograbilo to očeta ter so ga hoteli "peljati po železnici". Saj veste, kakof Zakuri se pod veliko ploščnato skledo, ki je v vsaki hiši, vanjo

se položijo žrtve ter toliko časa pod njo kuri, da žrtve prizna. — Toda v hiši res ni bilo nikakega denarja več, in ko so sinovi videli da hočejo njih očeta do smrti mučiti, so rekli "mej - šase - la", — mi nimamo nobenega izhoda več ter so šli iskat svoje puške, ki so jih imeli skrite za trami pod stropom. In prišli so streljati med roparjike. Četvero jih je takoj padlo, ostali so zbežali, sinovi za njimi ter so obstrleli še enega, kateremu so razbili krt v stegnu tako da je oblašal. Mrtveci so bili vsi v civilni obleki, ko pa so jim suknjiče odpeli, so prišle na izpregled male lesene kokarde, ki jih nosijo vojaki Juansikaja. Zato je moral prefekt danes zjutraj ven, da je uvedel preiskavo ter dal prevesti ranjenca v mesto; preiskava je zdaj že v teku. . .

— A, vraga! Toda ali niso imeli roparji nikakih pušk, da bi se branili in kako so mogli biti tako nemumni, da niso hišnih prebivalcev takoj razorožili?

— To ravno dokazuje, da so bili neizkušeni novinci. Bilo jih je 34 ali 38, in niti eden ni imel — strelnega orožja. Prišli so kot ovni v gostem klopiču, oboroženi samo z noži, brez discipline ter so zbežali pri prvem strelu.

— Toda — hudič! Saj to je bilo vendar tik za mojimi dvorščem — kvečjemu poldrugi tisoč korakov vstran — Karel je bil celo noč v hotelu, takoj poleg, on je moral vendar kaj slišati. Ali je lump morda ni bil v hotelu? — Sedaj prihaja luč. Idijot je bil skoraj gotovo poleg. Ves čas mazan in zbehan je prišel domov — in res — vi pravite, da je bilo pred petimi dnevi vlomljeno pri severnih vratih — saj ta hudič je bil baš dotičnega dne zunaj. V zadnjih mesecih ni nikoli prihajal tako pozno domov. . . Vrag! Če je ta osel zapleten tudi v tej lumpariji, ga ne bom mogel več rešiti!

Morda se motite, čeprav lahko od človeka, ki je presedel v ječi dva meseca, vse lahko pričakujemo. Toda gledal bom, da dobim seznam imen udeležencev. (Dalje prihodnjič).

Prijatelj delavca

PAIN-EXPELLER

Tovarna znamka reg. v pat. ur. Zdr. dr.

Slaven že več kot 50 let.

Glejte za tovarniško znamko SIDRO.

ADVERTISEMENTS.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Kašelj in prehlad.

V tem letnem času vlada kašelj in prehlad pri odraslih in pri otrocih. Če se zanemari, se razvije iz njega komplikacije, ki se lahko nevarna. Iznignite se zlim posledicam prehlada z vzetjem Sever's Cold and Grip Tablets (Severjevih Tableto zoper prehlad in grip). Cena 30 centov. — Hitro od pomoči proti kašlju dobiti, če vzamete

Severa's Cough Balsam

(Severjev Balsam zoper kašelj). Pomirjuje razdraženost, omehča izločevanje, ustavi kašelj, povzroča laglje čiščenje in pomaga priročno povrniti normalno stanje. Večje steklenice 50 centov, manjše 25c. Pri lekarnah.

W. F. SEVERA, CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Raznoterosti.

Prizori o riliki draginskih izgredov na Dunaju.

Kljub temu, da so se socialno-demokratski voditelji na vso moč trudili, da zajeze izgrede, so razni komunisti in pa tudi zločinski elementi organizirali plenitve in napade. Razbili so skoro vse kavarne, hotele in trgovine. Izgredniki v divji besnosti in v najkrajšem času so bili vsi javni lokali popolnoma demolirani in oplenjeni. Izgredniki so po kletah razlivali vino, metali jestvine na cesto, vzklikajoč: — Gladni, najejte se! — Iz prodajalen so metali razno blago, kričoč: — Nagl, oblecite se! — Meščanstvo je pred plenilec bežalo na vse strani. Mnogi pa je bila posebno razjarjena na židovske špekulante. Skušala je vdreti v borzo, a je to preprečilo vojaštvo. V ogorčenju so do tal orušili in razbili kavarno valutnih špekulantov "Adler" na borznem trgu. Zelo trda je predla nekemu bogatašu, ki se je v prvih trenutkih izgredov peljal po ulici v avtomobilu. Mnogi pa je besna planila naden in ga začela tepsti. V sprevedu so nosili tudi vislice, katere so takoj postavili pred avtomobil. Izgredniki so že rogatincu zadržili vrv okoli vratu. Pravčasno je posegla — vmes številna straža, ki je moža rešila. Pretepenih pa je bilo mno-

go elegantnih dam in gospodov. Izgredi so se ponavljali pozno v noč. Izgredniki so grozili že s požiganjem posameznih trgovin.

Maks Verworn,

eden najbolj znanih nemških fiziologov, je pred kratkim v Bonnu, Beethovnovem rojstnem kraju, umrl. Pred par tedni je še praznoval svojo 55letnico. On je bil med najbolj prepričanimi monisti in poleg Haeckla in med najdelavnejšimi bojovníki materialističnega svetovnega naziranja.

Madžarska razkritja.

Madžarski parlamentarci si še vedno krajšajo čas s kakimi razkritji afer, ki ne delajo baš časti zastopnikom madžarskega naroda. Štefan Friedrich, prvi Horthyjev ministrijski predsednik in sedaj njegov največji sovražnik, je te dni obdolžil Horthyja, da je hotel umoriti voditelja malih posetnikov Szabo. Szabo so neznan ljudje napadli in bi ga bili vrgli v Donavo, da ga ni rešil Friedrich. Poslanec Szabo je Friedrichove izpovedbe potrdil, nakar je nastal v madžarskem parlamentu strašen hrup. Med hrupom sta vstala bivši justični tajnik Rasvay in bivši justični minister Boroz, ki sta dolžila Horthyja, da je podelil svoj čas vsem svojim častnikom pismena pooblastila, da smejo moriti ljudi po mili volji. Ta razkritja so povzročila v parlamentarnih krogih, pa tudi v ostali madžarski javnosti, veliko razburjenje.

Kako so živeli in umirali veliki ljudje?

Veliki italijanski pesnik Dante je živel in umrl v siromaštvu. Torquato Tasso je v bolezni in brez sredstev našel zavetje v samostanu San Onofrio, kjer je tudi umrl. Lavoisier, oče kemije, pesnik Chénier, govornik Barnave, astronom Bailly so bili obglavljeni za časa francoske revolucije. Ko so privedli Baillyja — pred giljotino, popolnoma slečnega — bil je deževen november-ski dan — se je tresel od mraza. Krvnik mu je ironično rekel: — "Ti se treseš, Bailly?! Toda starec mu je z nasmehom mirno odgovoril: — Da, dragi moj, tresem se, toda od mraza! Rousseau je moral živeti 20 let v pregnanstvu, Bacon, Galilejev in Newtonov predhodnik je bil 10 let v ječi in je pred smrtjo izjavil: Kesam se, ga sem vse življenje žrtvoval zna-

nosti. Gutenberg, izumitelj tiska, je živel preganjan in je umrl kot siromak. Italijanski pesnik Foscolo je umrl v Londonu v največji bedi. Tudi Machiavelli je umrl v mizeriji. Angleški pesnik Chatterton se je v bedi zastopil z arzenikom. Gerard de Nerval se je obesil vsled lakote. Murgan pa je umrl v bolnišnici. Filozofa La Rameeja so ubili in vrgli skozi okno. Španski pisatelj Cervantes avtor Don Kihota, je izgubil levo roko v bitki pri Lepantu. Pozneje so ga ujeli morskari in je umrl v revščini. Komu niso znana preganjanja Kolumba in Galileja? Zgodovina beleži vse polno tragičnih slučajev iz življenja velikih genijev.

Pot v nebesa

Angleški pisatelj in kritik J. Ruskin je nekoč dobil pismo, v katerem ga je prošil predstojnik neke cerkve za denarno pomoč, da more plačati dolg na cerkve-

nem poslopju. Ruskin je odgovoril takole: S prezirom sem se zabaval nad vašim apelom meni, poslednjemu človeku na svetu, ki bi bil pri volji dati vam vinar! Moja prva beseda vsem, ki me hočejo poslušati, je: ne zadolžite se! In od vseh dolžnikov na svetu se mi studijo najbolj tiisti po-božni ljudje, ki zidajo cerkve, pa jih ne morejo plačati. Stradajte do smrti in pojdite v nebese! Kaj ne morete pridigati in moliti izven ograj in mej, v kakih peščenih jamah ali kje drugod?

Nov serum proti jetiki.

Bukareški zdravnik dr. Putureanu je po dolgoletnih studijah iznašel novo serum proti jetiki. — Uporaba tega seruma ne ovira in ne škoduje normalnemu delovanju organov in je brez vsake nevarnosti. Bukareški strokovnjaki in univerzitetni profesorji so ob priliki poizkusne veepitve dvanajstih pacientom prerokovali novemu serumu veliko bodočnost.

KRETANJE PARNIKOV

Kedaj približno odplujejo iz New Yorka.

AMERICA	3 jan.	—	Bremen	LAPLAND	11 febr.	—	Cherbourg
N. AMSTERDAM	4 jan.	—	Bor-gone	LA SAVOIE	11 febr.	—	Havre
LA TOURNAINE	4 jan.	—	Havre	CARMANIA	11 febr.	—	Reka
EUROPEA	7 jan.	—	Hamburg	FRANCE	16 febr.	—	Havre
ADRIATIC	7 jan.	—	Genoa	ADRIATIC	18 febr.	—	Genoa
LAPLAND	7 jan.	—	Cherbourg	OLYMPIC	18 febr.	—	Cherbourg
ITALIA	10 jan.	—	Trst	N. AMSTERDAM	18 febr.	—	Boulogne
MONGOLIA	12 jan.	—	amburk	PARIS	21 febr.	—	Havre
2. WASHINGTON	17 jan.	—	Bremen	AQUITANIA	23 febr.	—	Cherbourg
ROCHAMBEAU	17 jan.	—	Havre	MONGOLIA	23 febr.	—	Hamburg
PARIS	18 jan.	—	Havre	KRONLAND	25 febr.	—	Boulogne
ORDJUNA	21 jan.	—	Hamburg	MINNEKAHA	26 febr.	—	Hamburg
SAXONIA	21 jan.	—	Hamburg	NOORDAM	26 febr.	—	Cherbourg
ARABIC	21 jan.	—	Genoa	ARABIC	4 marca	—	Genoa
KRONLAND	21 jan.	—	Cherbourg	ZEELAND	4 marca	—	Cherbourg
NOORDAM	21 jan.	—	Boulogne	LA LORRAINE	4 marca	—	Havre
PRES. WILSON	24 jan.	—	Trst	LA SAVOIE	11 marca	—	Havre
LA LORRAINE	24 jan.	—	Havre	FINLAND	11 marca	—	Cherbourg
CARONIA	28 jan.	—	Reka	RYN-PAM	11 marca	—	Boulogne
ZEELAND	28 jan.	—	Cherbourg	PARIS	15 marca	—	Havre
FINLAND	4 febr.	—	Cherbourg	LAPLAND	18 marca	—	Cherbourg
LA TOURNAINE	4 febr.	—	Havre	N. AMSTERDAM	25 marca	—	Boulogne
RYNDAM	4 febr.	—	Boulogne	FRANCE	23 marca	—	Havre
AQUITANIA	7 febr.	—	Cherbourg				

ADVERTISEMENTS.

OGLASI NAJ SE

JOHN GRADISEK, ki je stanoval svoječasnno na 429 Watson Ave., Butte, Mont. Pri nas je pismo od njegovega očeta in sicer zelo razveseljivo zanj. Zato naj se oglasi, ali pa če kdo ve za njegov naslov, naj ga nam pošlje. Upravništvo "Glas Naroda", 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (31-12-31)

SANTAL MIDY **MEHURJA**
Lahko se vzame — hitro pomaga pri
VNETJU
Veska pilula (MIDY)
nosi ime Kf
Varujte se ponaredb!

GOSULICH ČRTA

Direktno potovanje v

DUBROVNIK (Gravosa), TRST.

PRESIDENT WILSON

24. januarja 1922.

Cene za Trst in Reko so:

Pres. Wilson \$102.50 in \$5. davka.

Potom letkov izdanih na vsa kra-

je v Jugoslaviji in avst.

Razširne ugodnosti prvga, dru-

rega in tretjega razreda.

Potniki tretjega razreda dobivajo

brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & Co.

Passenger Department

2 West Street New York

Slovensko - Amerikanski KOLEDAR za leto 1922

Poleg koledarskega dela vsebuje obilico poučnih člankov, zanimivih povesti, nasvetov za zdravje in dom, raznoterosti, šale itd.

Nad vse zanimiv je članek "Proti delavski špijonaži v West Virginiji".

Ko bodo delavci to prečitali, jim bo marsikaj jasno, o čemur dosedaj niso niti pojma imeli.

Koledar krasi cela vrsta krasnih slik.

Čtivo je tako izbrano, da mora zanimati vse sloje našega naroda.

Cena je 40 centov s poštnino vred.

Za Jugoslavijo je poština ista.

Naročite ga za svoje sorodnike in znance v stari domovini.

Vsako bo vesel tega božičnega daru.

Naročite ga še danes!

Slovenic Publishing Co.,
82 Cortlandt St., New York

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York

GENERALNO ZASTOPSTVO

JADRANSKE BANKE

in vseh njenih podružnic.

JUGOSLAVIJA

Beograd, Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegovci, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

ITALIJA

Trst, Opotija, Zadar.

NEMSKA AVSTRIJA

Dunaj.

IZVRŠUJEMO hitro in poceni denarna izplačila v Jugoslaviji, Italiji, in Nemški Avstriji ter izdajamo čeke v kronah, lirah in dolarjih, plačljive na vpogled pri Jadranski banki in vseh njenih podružnicah.

PRODAJAMO parobrodne in železniške vozne listke na vse kraje in za vse črte. (Vidi zgoraj kretanje parnikov.) Kadar ste na potu v staro domovino in se nahajate v New Yorku, se vam bo izplačalo, ako se zglasite glede vreditve Vaših denarnih zalog pri ravnanstvu naše banke v prvem nadstropju brez ozira na to, ako kupite parobrodni listek pri nas ali ste ga morda kupili drugje. Zanimeni so nam pri Jadranski banki izvanredno ugodni pogoji, ki bodo velike koristi za vse one, ki se še ali se bodo posluževali naše banke.

Frank Sakser State Bank

DR. LORENZ

644 Penn Ave., PITTSBURGH, PA.

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK

SPECIALIST MČSKIH BOLEZNI.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 23 let ter imam skušnje v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati. Jaz zdravim zastrupitve krvi, masutje in vse po telesu, bolezni v grlu, izpadanje las, bolezni v koži, starežne, oslabele živčne in bledni v mehulicah, jetrah, želodcu, rmenico revmatizem, katar, zlati žile, mduha itd. Uradne ure: V ponedeljek: sredo in petek od 4. dopoldne do 6. popoldne; v torek, četrtek in sobota od 8. dopoldne do 8. zvečer; v nedeljah in praznikih od 10. dopoldne do 2. popoldne.

ZASTAVE

VICTOR NAVINSEK, 331 Grove St., CONEMAUGH, PA.

Regalije in vse društvene potreščine. Garantirano delo in blago. Izdeluje po zmernih cenah vaš rojak